

kiệm, sự tuân thủ, việc chấp hành quy tắc, sự hợp tác và sự đồng thuận thông qua sự thuyết phục đại chúng và thỏa hiệp. (Ở châu Âu, màu đen luôn là màu tượng trưng cho người Công giáo và những người vô chính phủ!) Nước Nga luôn đại diện cho những cực đoan ở mọi thời điểm, nhưng sự tuân thủ chỉ có thể tồn tại ở nơi mà chuẩn mực được chấp nhận là "trung dung hợp lý" (*happy medium*), tinh thần "năm mươi - năm mươi" xa rời mọi giá trị tuyệt đối, thứ *juste milieu* mà Alexander Herzen vô cùng khinh bỉ.

Edward Crankshaw có lẽ là tác giả đầu tiên trong thế giới nói tiếng Anh sử dụng tâm lý vô chính phủ của người Nga như một chìa khóa mở ra tính cách của họ và từ đó là hành vi chính trị của họ. Ông viết:

"Người Nga là người coi sự thỏa hiệp không phải là dấu hiệu của sức mạnh, mà là dấu hiệu của sự làm nhạt hòa cá tính, hoặc sự tự phản bội; hơn nữa, đó là người cực kỳ nhạy cảm trước mọi loại ảnh hưởng từ bên ngoài; nói một cách ngắn gọn, đó là người hoàn toàn mang tính thử nghiệm và tự do trong tâm trí, theo cái cách mà ở phương Tây chỉ có các nghệ sĩ mới có tính thử nghiệm và tự do như vậy (mà hoàn toàn không phải tất cả nghệ sĩ đều được như thế)."

Sau đó, ông tiếp tục giải thích cách mà một dân tộc mang tính vô chính phủ sâu sắc như vậy, vì tuyệt vọng trong việc tìm kiếm một sự gắn kết nội tại, đã sẵn sàng chấp nhận "sự kiểm soát từ trên xuống" như một cái tai hại tất yếu (*necessary evil*). Cuối cùng, ông nói thêm:

*"Tất cả những điều này, tôi cho rằng, là sự cứng nhắc của một dân tộc vốn dĩ linh hoạt, những người phải tự rèn nên những chiếc đai sắt quanh mình nếu không muốn bị tan rã hoàn toàn. Và tất cả những điều đó bắt nguồn từ một chủ nghĩa cá nhân tự nhiên, thứ khiến cho chủ nghĩa cá nhân kiên cường (*rugged individualism*) mà chúng ta ca ngợi trông chẳng khác nào sự từ bỏ cá tính."*

Nước Nga, Tây Ban Nha, Ý và Pháp – hoàn toàn không phải do ngẫu nhiên – sở hữu các đảng vô chính phủ lớn nhất vào thời điểm chuyển giao thế kỷ. Ở Nga, những người Vô chính phủ (S.R., "những người Xã hội Cách mạng") chính là những kẻ thực hiện hầu như toàn bộ các hành vi bạo lực. Những người Cộng sản lại quá sắc sảo, quá khôn khéo để dẫn thân vào các hành vi khủng bố thuần túy. Âm mưu, tổ chức và các cuộc nổi dậy của quần chúng mới là phương tiện của họ.